

OPINIÓ

Jornades Arquitectura i Salut. Equipaments Educatius

Anna Cunillera Escoda

Arquitecta

annacunillera@coac.net

El grup Arquitectura i Salut del COAC ha organitzat recentment tres jornades per parlar i debatre de quines necessitats i tendències ens trobem en els espais arquitectònics, també fruit de la recent situació sanitària que estem vivint, però no exclusivament centrat en aquesta.

Una d'aquestes jornades es va celebrar el passat dia 22 de setembre de 2020 i es pot seguir al Canal de YouTube COAC Arquitectos.

En aquesta sessió es va debatre com gestionar els edificis d'equipaments, amb especial atenció als edificis hospitalaris, docents i d'oficines. El valor i els aspectes saludables dels edificis no estan només en el disseny i construcció, sinó també en el seu ús i manteniment, d'aquí la necessitat de vincular la salut també amb el manteniment dels edificis.

Els ponents de la jornada van ser: Maite Mínguez, cap del Servei de Gestió de Construccions Escolars, Departament d'Educació; Lluís Dalmau, cap de l'Àrea d'Implementació de les Tècniques de Gestió d'Immobles i Serveis Vinculats en Generalitat de Catalunya; Ramon Torrents, de PSP, estudi d'arquitectura amb experiència en impuls d'espais saludables

al sector terciari, i Marcel Benedito, periodista, director de la revista Distrito Oficina. La moderadora va ser Sonia Hernández-Montaño, coordinadora del Grup de Treball de Salut i Arquitectura.

L'objectiu d'aquestes jornades de debat és arribar a certes conclusions, establir si és possible alguna nova forma d'actuació i cercar solucions per millorar mancances detectades.

El benestar, la salut, el confort i la higiene sempre han estat components essencials a tenir en compte en l'arquitectura. A més, avui, a principis del segle XXI, tenim la necessitat imperiosa de protegir el planeta i retrobar-ne l'equilibri. La Terra és un sistema únic que s'autoregula i nosaltres, i la nostra arquitectura, formen part d'aquest sistema. La crisi de la covid-19 només ens ha fet veure encara més clara aquesta necessitat.

EQUIPAMENTS DOCENTS

La Maite Mínguez va començar recordant que a principis de segle XX, amb la Mancomunitat de Catalunya i el seu lema "Cap poble sense escola", la salut ja era un tema important; hi havia problemes de salut com el còlera, la tuberculosi, i els equipaments escolars ja es pensaven com uns espais necessaris i que havien de ser saludables per donar resposta a les necessitats socials i sanitàries del moment. I que al llarg del temps s'han elaborat i s'han adaptat criteris per al seu

Escola sota un arbre. AUTOR: SUSTAINABLE SANITATION. LLICÈNCIA: CC BY 2.0

disseny, que tenen en compte l'emplaçament de l'edifici, l'orientació dels edificis, el percentatge de ventilació necessari, la qualitat de la il·luminació, les superfícies necessàries per alumne, el percentatge d'espais de circulació, la vegetació, etcètera. I avui es continua pensant sobre com han de ser els nous espais educatius, fent-ne participis a tots els agents implicats, no només arquitectes.

Avui, per exemple, es considera que la millor il·luminació natural per a les aules ha de provenir del nord, ja que genera menys ombres i reflexos. En el passat es considerava que la millor llum era del sud.

Avui, hi ha espècies vegetals que ja no es planten perquè hi ha grups de població grans que hi tenen al·lèrgia.

Es considera que la digitalització no hauria de canviar la necessitat de construir equipaments docents de qualitat. Actualment hi ha molts estudis sobre com afecten els colors, la vegetació, els espais, a les persones. I els infants, com a usuaris dels equipaments educatius, són molt sensibles a aquests factors. Els ambients agradables afavoreixen l'aprenentatge i la col·laboració i la socialització. I l'escola és l'equipament de referència que pot oferir aquestes condicions òptimes.

L'arquitectura, l'edifici, el sol, la llum, les ombres a l'estiu, la ventilació natural, són aspectes essencials que tothom vol gaudir i l'arquitectura tradicional fa temps que té solucions per a aquestes qüestions. Després s'hi pot afegir la digitalització, ventilacions forçades i solucions més tecnològiques.

Per últim, sobre els equipaments educatius es va plantejar la possibilitat de fer servir aquests equipaments quan no hi ha alumnes. Per a això, és necessari dissenyar espais polivalents. A Barcelona i a molts pobles petits, per exemple, també s'obren els patis fora de l'horari escolar.

Potser en aquest moment d'emergència sanitària no és adient, però en general, i enllaçant amb la necessitat de ser sostenibles, cal amortitzar al màxim els equipaments existents i poder-los donar diferents usos.

Des del COAC es fan actuacions per divulgar i reforçar la importància de la salut en l'arquitectura. Des del COAC s'ha elaborat una guia d'espais saludables que està a disposició dels arquitectes i ens ajuda a l'hora de dissenyar els edificis i el seu manteniment. També, recentment, s'ha signat el Pacte de Renovació Urbana, que té la salut com un dels seus eixos principals.

El valor i els aspectes saludables dels edificis no estan només en el disseny i construcció, sinó també en el seu ús i manteniment, d'aquí la necessitat de vincular la salut també amb el manteniment dels edificis

SIGUIS ON SIGUIS

descarrega't la nostra edició setmanal

Cada divendres a partir de les 5 del matí

QUIOSC cat

Nova Conca

